

ZAČASNA ZAŠČITA LITERARNIH ARHIVOV SLOVENSКИH USTVARJALCEV

V Rokopisni zbirki NUK zbirajo in hranijo literarne arhive naših ustvarjalcev. Med drugim so pridobili arhive Svetlane Makarovič, Josipa Ostija, Borisa Pahorja, Saše Vuge, Toneta Seliškarja in mnogih drugih. Letno na ta način z nakupi in darovi pridobijo več tekočih metrov gradiva – od osebnih dokumentov in korespondenc do rokopisov in tipkopisov, v sodobnem času pa tudi računalniških diskov in podobno.

Gradivo je do prevzema v NUK velikokrat hranjeno v slabih pogojih, kar je vzrok za hitrejše propadanje, spravljenega pa dobimo v različnih škatlah, vrečkah in podobnem. V zadnjih letih smo začeli vzpostavljati interni protokol, s katerim želimo pospešiti osnovno obravnavo novo prispelega gradiva, ki zaradi velikega priliva na bibliotekarsko ureditev sicer lahko čaka tudi več let. Protokol sproti nadgrajujemo. Na ta način želimo upočasniti propadanje gradiva med hranjenjem in preprečiti biološko kontaminacijo ostalega dela zbirke.

Gradivo ob prejemu pogledamo. Če je v relativno dobrem stanju, ne rabi sušenja ali kakšne druge nujne intervencije, ga najprej začasno shranimo v karantenski sobi, kjer odleži nekaj tednov oz. dokler ne pride na vrsto za obravnavo. V sobi imamo nastavljene tudi feromonske pasti za insekte, s katerimi spremljamo in nadzorujemo njihovo prisotnost.

Na dokumentih nato opravimo pregled stanja, jih suho očistimo in odstranimo morebitne škodljive dodatke. Po sklopih jih shranimo v ovoje ali žepke iz trajno obstojnega papirja in pospravimo v t.i. arhivske škatle (Arhivska škatla, Mladinska knjiga). Škatle, ki jih uporabljamo zgolj za začasno zaščito, so v splošni uporabi tudi v slovenskih arhivih in muzejih. S konservatorsko-restavratorskega vidika niso popolnoma ustrezne, saj niso skladne s standardi za zaščitno opremo. Sprejemljivo je začasno hranjenje, ampak zgolj ob sočasni uporabi papirnih ovojev, ki preprečujejo neposreden stik gradiva z zaščitno škatlo. Za izredne formate ali gradivo, ki ga zaradi različnih specifik (npr. fotografski albumi, plakete itd.) ne moremo hraniti skupaj z ostalimi dokumenti, izdelamo zaščitno opremo po meri gradiva. Vsi materiali, ki jih uporabljamo za začasno zaščito, z izjemo arhivskih škatel, ustrezajo standardom za zaščitno opremo. Uporaba tovrstnih škatel je kompromis, saj bi bila uporaba začasne opreme iz materialov, skladnih s standardi, pri tako velikem pritoku gradiva predraga.

Tako zaščiteno gradivo lahko zaradi velikih količin in kadrovskih omejitev na nadaljnjo obravnavo čaka dlje časa, zato je zelo pomembno, da je pregledano, zaščiteno in hranjeno v ustreznih klimatskih pogojih.

Sodelavci: Rokopisna zbirka NUK

Slika 1: Gradivo ob prevzemu v NUK

Fotoarhiv NUK

Slika 2: Raznolikost gradiva

Fotoarhiv NUK

Slika 3: Pospravljeno gradivo

Fotoarhiv NUK